

**بهناوی خوای بهخشندۀ و میهربان
پهلهه‌مانی کوردستان - عیراق
بهناوی گهلهوه**

به پی برهگه‌ی (1)، 5 لەمداده‌ی (10) یاسای ژماره (1) سالی 1992 ھەموارکراو و لەسەر داواي ئەنجومەنی وەزیرانی ھەریمی کوردستان - عیراق لەدانیشتتى ئاسایي ژماره (19) لە 2009/6/16، ئەم یاسایي دەرچواند:

**یاسای ژماره (8) ی سالی 2009
یاسای بودجه‌ی ھەریمی کوردستان - عیراق
بۇ سالى 2009**

مداده‌ی يەكم:

بۇ خەرجىيە كانى سالى دارايى 2009 گۈزمەي (8,857,263) تەنها ھەشت ترلىيون و ھەشت سەد و پەنجا و حەوت مiliار دوو سەد و شەست وسى مiliون دينار دادەنرى و بەم جۆرە دابەش دەكىرى: يەكم: گۈزمەي (2,303,338) تەنها دوو ترلىيون وسى سەد وسى مiliار وسى سەد و سى ھەشت مiliون دينار بۇ خەرجىيە كانى پېۋڙە سەرمایە دارايىە كان.

دووەم: گۈزمەي (6,553,925) تەنها شەش ترلىيون وپىنج سەد وپەنجا وسى مiliار ونۇ سەد وبيست وپىنج مiliون دينار بۇ خەرجىيە كانى بەكارخىست.

مداده‌ی دووەم:

داھاتە كانى بودجه‌ی سالى دارايى 2009، لەسەر جەم خەرجىيە كانى بودجه‌ی فيدرالى بە (8,857,263) تەنها ھەشت ترلىيون وھەشت سەد وپەنجا و حەوت مiliار دوو سەد و شەست وسى مiliون دينار دەخەملەينىدىرى.

مداده‌ی سىيىەم:

ئەگەر بودجه‌ی حەكومەتى ھەریمی کورتى ھىننا، دەسەلات بەوەزىرى دارايى دەدرى بەھەمان ئەو رىزىھى كە كورتى ھىناوه گۈزمەي سەرجەمى بودجه كەم بكتەوە.

مداده‌ی چوارەم:

خەرچىرىن لەپشىوانەي حىساباتە سەرە كىيە كان ((بەخشىن، باربۇو (اعانات)، خەرجىيە كانى پېۋڙە سەرمایە دارايىە كان)) لەبودجه‌ی گشتى حەكومەتى ھەریمی کوردستان تەنها بەدەست وەزارەتى دارايىە و دەبى و وەزىرى دارايى بۇيى ھەيە دەسەلات بە وەزىر و سەرۆكى ئەو لايمانە بىدات كە بەوەزارەتەوە پەيوەست نىن راستەو خۆ خەرج لەسەر ھەندى ئاستى سەرە كى زەميرىارى بکەن.

مادده‌ی پنجم:

1- وزاره‌تی دارایی حکومه‌تی هەریمی کوردستان - عێراق، پاره‌ی حیساباتی وزاره‌تە کان و فەرمانگە کان به‌پیشی ئەو داهاته داراییه‌ی بەردەست دابین دەکات.

2- داهاتی شاره‌وانیبە کان دەخریتە سەر بودجه‌ی تاییه‌تیان و وزاره‌تی دارایی چاودیزی ئەم داهاتانه و چۆنیه‌تی خەرج کردنیان دەکات.

مادده‌ی شەشم:

سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان - عێراق بۆی هەیه گویزانه‌وە لەناو بودجه‌ی تاییه‌ت بەپەرلەمان بکات.

مادده‌ی حەوتەم:

سەرۆکی ئەنجومەنی دادوھری بۆی هەیه گویزانه‌وە لەناو بودجه‌ی تاییه‌ت بە ئەنجومەنی دادوھری بکات.

مادده‌ی ھەشتم:

یەکەم: دەسەلات بەوھزیری دارایی دەدریت گویزانه‌وە لەنیوان پاره تەرخانکراوە کانی یەک دەروازەدا بکات، جگە لە بەشی مووچە کان کە دەشی بۆی بگوازریتەوە و نابی لىبى بگویززیتەوە.

دووەم: وزیری دارایی بۆی هەیه گویزانه‌وە لەنیو پشتیوانەی دەروازە کانی بودجه‌دا بکات بۆ مەبەستی دابین کردنی توانای خەرج کردنی ئەو فەرمانگانەی کەبریاری لىك ترازیان لەوھزارەتیک و پەیوەست کردنیان بەوھزارەتیکی تر دەدری و وزیری پسپۆریش بۆی هەیه گویزانه‌وە لەچوارچیوه‌ی یەک بەش و یەک یەکەی خەرج کردندا بکات.

سێیەم: ناشی گویزانه‌وە لەنیو تەرخان کراوە کانی گەشەسەندنی نیوان پاریزگا کاندا بکری.

مادده‌ی نۆیەم:

وزاره‌ت و فەرمانگە کانی دەولەت ھەموو حیساباتی مانگانەیان ((بودجه‌ی پىداچوونه - موازین المراجعة)) لەماوەیەک پېشکەش بەوھزارەتی دارایی - بەرپوھەرایەتی ژمیریای دەکەن کە لە (10) رۆژ لەدوای كۆتاپىي هەر مانگىكە تىپەر نەکات.

مادده‌ی دەھیم:

دەسەلات بەوھزیری دارایی دەدریت پاره‌ی تەرخان کراوی گشتى پەسندکراو کە لە بودجه‌ی سالى دارایی/2009 دا بەریزەتی (1٪) بخاتە سەر پاره‌ی تەرخانکراوی گشتى پەسندکراوی بودجه بۆ ئەم مەبەستانەی خوار ھو:

یەکەم: تەرخان کردنی گوژمه پاره‌ی پیویست بۆ بودجه کانی فەرمانگە لەنوی دامەزراوە کان لەماوەی سالى دارایی/2009 دا.

دووهم: تهرخان کراوی نوی بخاته سهربودجه‌ی وزارت و فرمانگه‌کان بۆ حالته ناکاویه‌کان که ئەنجومه‌نى وزیران بپیارى لەسەر دەدات.

ماددهی يازدهم:

وزارتى دارابى بهه‌ماهه‌نگى لەگەل وزارتى دارابى ديكەدا وردە‌كارى ميلاكه‌کانى هەموو وزارتى دارابى كورستان - عيراق بۆ سالى دارابى / 2009 رىك دەخات و پەسندى دەكات لەبەر روشنایي پارەتىچووی مووجە‌کان کە لەبودجه‌دا پەسندكراون و لەسەر وزارتى دارابىشە بهه‌ماهه‌نگى لەگەل وزارتى پلاندانان پىش كوتايى هاتن بە سالى دارابى / 2009 راپورتىكى دوورودريز لەسەر ئەمە پيشكەش بەپەرلەمان بکات.

ماددهی دوازدهم:

هېچ لايدىكى حکومى بەسەرۆ كايهتى ئەنجومه‌نى وزیرانه‌ووش بۆي نىيە پرۇژەتى لەبودجه‌تى خۆيدا جىيەجى بکات.

ماددهی سیازدهم:

يەكمەم: وزىرى پەيوەندىدار دەسەلاتى خەرج كردنى گۈزمه‌يەكى هەيە كە لە (250) دوو سەد و پەنجا ملىون دينار زياتر نەبى بۆ هەر حالتىك و بۆي هەيە دەسەلات بەسەرۆ كى ئەمە فرمانگانه بادات كەسەر بەوزارتى كەيەتى گۈزمه‌يەك خەرج بکەن كە لە (100) سەد ملىون دينار زياتر نەبى.

دووهم: سەرۆ كى ئەمە فرمانگانه كەبەوزارتەوە نەلکاون، دەسەلاتى خەرج كردنى گۈزمه‌يەكىان هەيە كە لە (150) سەد و پەنجا ملىون دينار زياتر نەبى بۆ هەر حالتىك لەگەل رەچاو كردنى ئەمانەتى خوارەوە:

- 1- خەرج كردن بەپىي پشتىوانى پەسندكراو لەبودجه‌ي سالانه و بۆ ئەمەبەستانەي بۆي ديارى كراوه دەبى.
- 2- خۆبەستمۇھ بەو پشتىوانە تەرخانكراوانە بودجه و نەچۈونە ناو هېچ ئىلتىزامىك بەخەرج كردن لەمەتى زياتر بى كە لە بودجه تەرخان كراوه.

ماددهی چواردهم:

وزىرى دارابى بۆي هەيە تەرخانكراوى پارەتى داهاتى مانگانه، ئەمەتى وزارتى تەندروستى بۆ هەموو فرمانگه‌کانى وە دى دەھىنى بخاته سەر بودجه‌ي وزارتى تەندروستى بۆ مەبەستى كەپىنى داودەرمان وەل سورانى خەرجىيەكانى چا كردنەوە بەهەموو جۆرە كانييەوە و بەگوېرەتى داخوازى وزارتى تەندروستى، خشتهتى داهاتە و دەستهاتوو فىعلييە كانيشى لەگەل بادات.

ماددهی پانزدهم:

پاره‌ی بی‌ به خشین (تبرعات) به وزارت و لاینه نه لکاوه کان به وزارت پاش په‌سندردنی له‌لاینه وزیری دارایه‌وه به داهاتی کوتایی بو خه‌زینه تو‌مار ده کری، به مرجی وزیری دارایی له‌پشتیوانه‌ی وزارت یا لاینه نه لکاو به وزارت بو خه‌رج کردن له‌سهر ئه و مه‌بستانه‌ی که له‌پشاویدا به خشینراوه ته‌رخانی بکات.

ماددهی شانزدهم:

دامه‌زراندن به‌هه‌مو و گریه‌ستیک راده‌گیری مه‌گهر به‌هزامه‌ندی وزیری دارایی بی‌.

ماددهی هفدهم:

پاداشتی فهرمانبه‌ران سالانه بو تنه‌ها که‌سیک و له‌چوارچیوه‌ی ته‌رخان کراوه بریار لیدراوه کانی بودجه‌ی تایه‌ت له‌سی ملیون دینار تیناپه‌ریت و به‌پی‌ئه و رینمایانه ده‌بی که وزارتی دارایی ده‌ریان ده‌کات.

ماددهی هه‌زدهم:

پاش جیوه‌جی کردنی ئه‌م یاسایه ئه‌گهر سه‌رۆکی فهرمانگه‌ی یه‌که‌ی خه‌رج کردن له‌پیشکه‌ش کردنی ژمیریاری کوتایی (الحسابات اختتامية) بو سالی 2009 دوا که‌وت به‌پی‌ئی ریکاره یاسایی و رینماییه جیوه‌جی کراوه کان ره‌وانه‌ی لیکولینه‌و ده کری.

ماددهی نوزدهم:

ئه‌و کومپانیایانه‌ی که گریه‌ستیان له‌گه‌ن حکومه‌تی هه‌ریم و داموده‌زگاکانی له‌سهر پرۆژه کانی به‌نامه‌ی و به‌ره‌هینان (المناج الاستثماری) مور کردوه له‌هه‌مو و ئه‌و باج و ره‌مانه به‌هه‌سمی پولیشده‌و ده‌بوردرین که له‌هه‌ریم له‌ئه‌نجامی ئه‌و کارانه و له‌چوارچیوه‌ی گریه‌سته که کم‌توته سه‌ریان.

ماددهی بیسته‌م:

که‌مکردنوه‌ی ته‌رخان کراوه سووده کومه‌لایه‌تییه کانی به‌ریزه‌ی له‌سه‌رۆکایه‌تی هه‌ریم و په‌رله‌مانی کوردستان و ئه‌نجومه‌نی وزیران (20%).

ماددهی بیست و یه‌که‌م:

وزارتی دارایی له‌دابین کردنی پیشینه‌ی (سلفه) خانوبه‌ره بو هاوللاتیان به‌پی‌ئی مه‌رج و رینماییه کان به‌رده‌وام ده‌بی.

ماددهی بیست و دووه‌م:

کار به‌هیچ بریاریک ناکری پیچه‌وانه‌ی ئه‌م یاسایه بی و خه‌زینه‌ش هیچ گرانییه کی دارایی ئه‌م بریاره له‌ئه‌ستو ناگری هه‌تا شه‌رعیه‌تی یاسایی و هرنه‌گری و په‌رله‌مان په‌سندی نه کات.

ماددهی بیست و سییه‌م:

ده‌بی وزارتی داراییه راپورتی خوله کی (دوری) هه‌ر شه‌ش مانگ جاریک له‌سهر بارودوختی دارایی هه‌ریم پیشکه‌ش به‌په‌رله‌مانی کوردستان - عیراق بکات.

ماددهی بیست و چوارم:

پیویسته له سهر و هزیری دارایی رینمایی پیویست بۆ ئاسانکردنی جییه‌جی گردنی حوكمه کانی ئەم یاسایه دهربکات.

ماددهی بیست و پینجه‌م:

له سهر ئەنجومەنی و هزیران و لایەنە پەيوەندىداره کانه حوكمه کانی ئەم یاسایه جییه‌جی بکەن.

ماددهی بیست و شەشم:

ئەم یاسایه له رۆژنامەی فەرمى (وهقايى گورستان) بلاو ده كريته‌وه و له 1/1/2009 ھو جييە‌جى ده كرى.

عەنان موقتى

سەرۆكى پەرلەمانى كورستان - عيراق

تىبىيى / ئەم یاسایه بە بىيارى ژمارە 17 ئى سالى 2009 له لايەن سەرۆكى هەريمى كورستانەوه دەرچۈنرا.